

**OSNOVNA ŠOLA
BISTRICA**

VZGOJNI NAČRT

Bistrica, 2010

I. UVOD

1.1 Zakonska podlaga

Vzgojni načrt je oblikovan na podlagi:

- Zakona o osnovni šoli,
- učnih načrtov za posamezne predmete,
- obvestil Ministrstva za šolstvo in šport,
- pravil šole.

1.2 Pomen vzgojnega načrta

Vzgojni načrt:

- spodbuja delovanje šole na ravni odnosov in vzpostavlja pozitivno klimo med vsemi vključenimi,
- je dogovor o enotnem vzgojnem delovanju vseh udeležencev v procesu vzgoje,
- je dogovor za premišljeno, organizirano, ciljno naravnano delovanje šole in vsakega zaposlenega v njej,
- avtonomno kreiranje »pravil igre« za delo in življenje šole ter sodelovanje z okoljem,
- enotno delovanje in enoten pogled na ključne vzgojne ukrepe in
- vnaprejšnji dogovor med zaposlenimi, starši in učenci.

1.3 Faze nastajanja vzgojnega načrta

- **junij 08– september 08:**
priprava, predstavitev in potrditev koncepta vzgojnega načrta na konferenci UZ ter na seji sveta staršev in sveta šole;
- **oktober 08– januar 09:**
oblikovanje osnutka predloga vzgojnega načrta;
- **februar 09– marec 09:**
priprava, predstavitev in potrditev predloga vzgojnega načrta na konferenci UZ ter na seji sveta staršev in sveta šole;
- **april 09– maj 09:**
usklajevanje predloga vzgojnega načrta s smernicami LDN.

1.4 Sprejem

- **junij 2009:**
 - predstavitev vzgojnega načrta na konferenci UZ ter seji sveta staršev in sveta šole,
 - obravnava in sprejem vzgojnega načrta na konferenci UZ ter seji sveta staršev in sveta šole.

II. SPLOŠNE DOLOČBE

2.1 Vzgojni načrt določa:

- okvir pravic in dolžnosti ter vzgojnih ukrepov,
- dogovor o skupnih vrednotah, ki veljajo za vse učitelje in učence,
- dogovor o enotnem vzgojnem delovanju učiteljev in staršev,
- specifične vzgojne strategije, ki veljajo za posebne skupine učencev,
- poudarek na strpnosti, spoštovanju,
- kodeks vedenja učencev, učiteljev in staršev.

2.2 Vzgojni načrt je:

- oblikovan na osnovi vizije in poslanstva šole,
- letnega delovnega načrta šole,
- je način izvajanja kurikuluma šole,
- rezultat sodelovanja in konsenza med strokovnimi delavci šole, starši, učenci in predstavniki lokalne skupnosti.

2.3 Z vzgojnim načrtom šola določi:

NAČINE DOSEGANJA IN URESNIČEVANJA CILJEV IN VREDNOT OB UPOŠTEVANJU:

- potreb in interesov učencev ter
- posebnosti širšega okolja.

VZGOJNE DEJAVNOSTI:

- proaktivne in preventivne dejavnosti,
- svetovanje in usmerjanje.

VZGOJNE POSTOPKE:

- povračilo škode – restitucija,
- svetovanje in usmerjanje.

POHVALE, PRIZNANJA, NAGRADE:

VZGOJNE UKREPE:

- ukinitvev nekaterih pravic učencu s pridobljenim statusom zaradi kršitev šolskih pravil,
- povečan nadzor nad učencem v času, ko je v šoli, a ne pri pouku,
- zadržanje na razgovoru po pouku v zvezi z reševanjem problemov v soglasju s starši,
- dodatno spremstvo strokovnega delavca,
- organiziranje nadomestnega vzgojno-izobraževalnega procesa v šoli,
- odstranitev učenca od pouka,
- premestitev v drugo šolo - prešolanje.

ADMINISTRATIVNE SANKCIJE:

- opomini.

OBLIKE VZAJEMNEGA SODELOVANJA ŠOLE S STARŠI:

- njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta, s katerim šola razvija varno in spodbudno okolje.

III. DOSEGANJE IN URESNIČEVANJE CILJEV IN VREDNOT

3.1 Načini doseganja in uresničevanja ciljev

Za doseganje in uresničevanje ciljev osnovnošolskega izobraževanja bomo v šoli:

- zagotavljali kvalitetno vzgojno-izobraževalno delo in pogoje za delo, ki bodo omogočali osebni razvoj učenca v skladu z njegovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njegove pozitivne samopodobe za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje;
- z raznimi aktivnostmi, predavanji, ogledi in obiski spodbujali skladni telesni, spoznavni, čustveni, moralni, duhovni in socialni razvoj posameznika z upoštevanjem razvojnih zakonitosti;
- organizirali različna srečanja, kjer bodo učenci s sodelovanjem razvijali medsebojno strpnost, spoštovanje, sprejemanje drugačnosti ter spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
- ob državnih in kulturnih praznikih organizirali proslave, prireditve in kulturne dejavnosti, s katerimi bomo razvijali zavest o državni pripadnosti in narodni identiteti, vedenje o zgodovini Slovencev, njihovi kulturni in naravni dediščini ter spodbujanje državljanske odgovornosti;
- s projekti, tekmovanji in sodelovanji razvijali pismenost pri učencih pri slovenskem jeziku kot tudi sporazumevanje pri tujih jezikih ter razgledanost na besedilnem, naravoslovno-tehničnem, matematičnem, informacijskem, družboslovnem in umetnostnem področju;
- s samoevalvacijo primerjali mednarodno primerljive standarde znanja.

3. 2 Razvijali bomo varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev, tako da bomo:

- organizirali vzgojno- izobraževalno delo na način, ki bo upošteval celovit in vsestranski razvoj učenca ter obenem spoštoval otrokovo individualnost in podpiral ustvarjalnost;
- vzpostavljali čim večjo skladnost vzgojnih dejavnikov šolske in družinske vzgoje;
- zagotovili varno in spodbudno šolsko okolje, v katerem se bodo učenci počutili sprejete in varne in bodo dosegali čim boljše dosežke v skladu s svojimi zmožnostmi;
- spodbujali vključenost posameznika v skupino, obvladovanje ustreznih veščin komunikacije in sodelovanja, tako da bo posameznik lahko deloval v skupini in prispeval k njeni in lastni osebnostni rasti;
- izvajali vzgojne dejavnosti primerne razvojni stopnji;
- razvijali sodelovalni odnos: delavci šole – starši – učenci.

3. 3 Doseganje in uresničevanje vrednot

Vrednote so smerokazi - z njihovo pomočjo vemo, kam naj »potujemo«. Iz njih izvirajo prepričanja in stališča, zavzetost in dolgoročni cilji, zato je izbor vrednot bistven sestavni del vzgojnega načrta.

Razvijali bomo:

- **univerzalne vrednote:** enakopravnost, pravičnost, človekovo dostojanstvo, nediskriminacijo, odgovornost, medsebojno odvisnost, solidarnost, učenje človekovih pravic ipd.;
- **nacionalne vrednote:** negovanje maternega jezika, biti odgovoren državljan, poznavanje slovenske kulture in zgodovine, spoštovanje kulturne dediščine ipd.;
- **šolske vrednote:** učiti se, da bi znali živeti v skupnosti in eden z drugim, izpostavljati humani razvoj, sprejemanje povezanosti in soodvisnosti, sodelovanje, preseganje individualizma, egoizma, narcizma, zaprtosti v osebne, družinske in narodne meje, zorenje v skupnosti in za skupnost, za osebno celovitost, spoznavanje samega sebe in širjenje svojih zmožnosti, ustvarjalnosti, svobode in identitete, sprejemanje sebe in skrb zase, tako da bi živeli v ravnotežju, vedrini, miru in bi uspešno reševali svoje probleme;
- **lokalne vrednote:** ohranjanje narave dediščine (ribištvo, čiščenje okolja, skrb za rože, živali pozimi ...).

V tem šolskem letu bomo posebno pozornost posvetili »**prebujanju**« naslednjih vrednot pri učencih:

- spoštljiv odnos do vrstnikov in zaposlenih (strpnost do drugih in drugačnih),
- odgovornost in samostojnost (poštenost, delavnost),
- razvijanje ustvarjalnega mišljenja,
- solidarnost in medsebojno pomoč,
- primeren odnos do hrane in prehranjevanja,
- primeren odnos do šolske lastnine,
- spoštljivo ravnanje z naravo.

IV. VZGOJNE DEJAVNOSTI in DELOVANJE

4.1 PROAKTIVNE IN PREVENTIVNE DEJAVNOSTI

Za varno in spodbudno okolje in za doseganje ciljev bomo v šoli uvajali proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti, s katerimi bo šola razvijala varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev iz 2. člena tega zakona in potrebe po:

- **varnosti** in odsotnosti strahu,
- **sprejetosti, pripadnosti in vključenosti,**
- individualnosti, **uspešnosti** in potrjevanju,
- **svobodi, izbiri, ustvarjalnosti** ter
- **gibanju in sprostitvi.**

Šola bo šolsko delo in življenje v šoli organizirala tako:

- da se bodo učenci v šoli počutili varno,
- da bodo pri šolskem delu zavzeti in ustvarjalni ter
- da bodo prevzemali odgovornost za svoje vedenje in sprejemali omejitve, ki jih postavlja življenje v skupnosti.

Posebno pozornost bomo namenili:

- oblikovanju dobrih medosebnih odnosov,
- solidarnosti in skrbi za vrstnike,
- spoštovanju in upoštevanju različnosti,
- reševanju problemov, ki zadevajo razred,
- razvijanju moralnih vrednot,
- sprejemanju odgovornosti za svoje vedenje ter
- kritično vrednotenje lastnega vedenja in vedenja vrstnikov.

Posebej bomo skrbeli:

- za učence, ki se težje vključujejo v skupino in so zaradi tega lahko žrtve vrstniškega nasilja,
- za odkrivanje prikritih oblik nezaželenega vedenja,
- spodbujalo se bo razvijanje socialnih veščin,
- razrednik bo zato skrbno spremljal razred in dogajanje med učenci in se odzival na probleme razreda ali posameznikov v razredu. Pri tem bo upošteval razvojni nivo učencev, posebnosti posameznih učencev in kontekst dogajanja.

Pri reševanju težjih problemov bo k sodelovanju povabil svetovalno službo šole.

Tematsko usmerjene vzgojne dejavnosti šole bodo organizirane v okviru ur oddelčne skupnosti, dni dejavnosti, v terminih interesnih dejavnosti ali kot posebni šolski projekti.

Teme, ki jim bomo posvetili posebno pozornost:

- odnosi z vrstniki in socialne veščine,
- medvrstniško nasilje,
- nenasilno reševanje konfliktov,
- odnosi med spoloma,
- nespoštovanje zasebnosti pri uporabi mobilnih telefonov,
- pridobivanje ustreznih navad za zdrav slog življenja (prehrana, gibanje idr.),
- odvisnosti,
- problemu spolno prenosljivih bolezni s posebnim poudarkom na aidsu,
- oblikam trpinčenja.

Stalne oblike, ki jih bomo uveljavljali:

- informiranje,
- povezovanje,
- redno sodelovanje in vključevanje staršev v življenje in delo šole,
- učenje in zavedanje o vsakdanjih življenjskih težavah in problemih, s posebnim poudarkom na reševanju medvrstniških problemov (nasilje, socialna ne vključenost (izolacija, odrinjenost ...)),
- izvajanje preventivnih dejavnosti za preprečevanje zasvojenosti, nasilništva in drugih odklonskih pojavov,
- izvajanje dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost.

Spodbujali bomo:

- razumevanje, da smo ob siceršnji odgovornosti zase odgovorni tudi za druge,
- da pomagamo šibkim in posameznikom v težavah,
- vrstniško pomoč in solidarnost v konkretnih šolskih situacijah.

Šola bo vsaj enkrat na leto na seji sveta staršev obravnavala tipične vzgojne probleme na posameznih razvojnih nivojih/ razredih in se skupaj s starši odločala za najprimernejše oblike dela, ki bi pomagale učencem probleme preseči in rešiti. Šola bo spodbujala vse oblike povezovanja, sodelovanja in vključevanja staršev v življenje in delo šole.

Šola bo vsako leto organizirala prireditve in oblike dela (dnevi odprtih vrat), na katerih bodo starši in krajanji lahko spoznavali delo in dosežke šole in njenih učencev in se posredno vključevali v nekatere skupne dejavnosti šole, delavnice, delovne akcije, razstave, izlete, tekmovanja, dneve dejavnosti ipd.).

Vsakodnevna usmeritev šole bo namenjena povečanemu osebni nadzoru učiteljev na mestih, kjer je pojavnost nezaželenih oblik vedenja verjetnejša in večji občutljivosti delavcev šole za prikrite oblike nezaželenega vedenja.

Vzpostavljali bomo pogoje za:

- razvijanje ugodne socialne klime, občutka varnosti, zaupanja in sprejetosti, izvajanje dejavnosti, ki postavljajo v ospredje medsebojno povezanost in sodelovanje;
- oblikovanje oddelčnih in šolskih dogovorov o temeljnih vrednotah skupnega življenja in načinih ravnanja – pravila šole in oddelka;
- aktivno vključevanje učencev v načrtovanje, izvajanje in vrednotenje učenja in dela v skladu z njihovimi zmožnostmi;
- sistematično razvijanje socialnih veščin, prostovoljno delo, vrstniško pomoč;
- poudarjanje in nagrajevanje zglednega vedenja učencev, pogovori o takem vedenju;
- obravnavanje različnih življenjskih problemov vrstnikov in usposabljanje za uspešno reševanje takih problemov;
- navajanje na procese samovrednotenja, samokontrole in sprejemanja odgovornosti, vzpodbujanje zavedanja svobode in omejitev v izbiranju vedenja;
- izvajanje dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost;
- načrtno, sistematično in redno vključevanje staršev v življenje in delo šole;
- odzivnost in pravočasnost pri reševanju problemov, njihovo načrtno reševanje;
- druge dejavnosti, ki jih načrtuje in izvaja šola.

Vzgojno delovanje obsega posledice kršitev pravil šole. Uporablja se, kadar učenci niso pripravljeni sodelovati pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene vse druge vzgojne dejavnosti. Učencem pomagajo spoznavati njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti.

4.2 SVETOVANJE IN USMERJANJE

Svetovanje in usmerjenja bo namenjeno učencem, posredno pa tudi njihovim staršem, pri reševanju njihovih lastnih problemov, ki so povezani:

- z razvojem učenca,
- šolskim delom,
- z odnosi z vrstniki in odraslimi,
- z razvijanjem samopodobe in prevzemanjem odgovornosti.

Usmerjanje in svetovanje lahko poteka:

- v času šolskih obveznosti (ure oddelčne skupnosti) ali
- v času izven urnika (konzultacijske ure učiteljev, šolska svetovalna služba),

o čemer se bomo dogovarjali s starši sprotno za vsak primer posebej.

Svetovanje in usmerjanje poteka v obliki pogovora med delavci šole in učenci, in sicer glede:

- šibkosti ali težav v otrokovem šolskem obnašanju,
- odnosov z vrstniki in
- enkratnih ali občasnih kršitev šolskega reda.

O vsebini in ciljih svetovanja in usmerjanja za posameznega otroka se bodo dogovorili učitelji na oddelčni konferenci. O dogovoru bo razrednik seznanil starše obravnavanega učenca.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da otrok potrebuje dlje časa trajajoče spremljanje, usmerjanje in svetovanje v okviru šole, se s starši dogovori za čas, v katerem bo ta proces potekal.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, bomo staršem predlagali obravnavo v zunanjih ustanovah psiho-socialne pomoči.

Cilji svetovanja in usmerjanja učencev:

- učenci oblikujejo lastne cilje in načine uresničevanja,
- učinkovito organizirajo svoje šolsko in domače šolsko delo,
- spremljajo svoje delo in uspešnost,
- razmišljajo, presojujejo in vrednotijo svoje vedenje in ravnanje drugih,
- prevzemajo odgovornost za svoje ravnanje,
- se znajo vživeti v ravnanje drugih,
- razumejo razloge za neprimerno vedenje,
- konstruktivno rešujejo probleme in konflikte,

- znajo ravnati in obvladovati stres, strah, čustveno napetost, frustracije, apatičnost ...,
- razvijejo pozitivno samopodobo,
- dosegajo cilje, ki jih zastavi šola ipd.

Oblike pomoči:

- organizacija pomoči učitelja ali sošolcev pri učenju,
- vzpostavljanje določenih socialnih povezav med učenci,
- vključevanje učenca v določene dejavnosti,
- uvajanje v določene funkcije in druge pomembne odgovornosti,
- nudenje različnih oblik zunanje pomoči,
- dogovori z učencem o občasnih individualnih programih,
- zagotavljanje varnosti itd.

4.3 RESTITUCIJA

Restitucija je oblika vzgojnega ukrepanja, ki omogoča učencu, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno ali moralno škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi. Učenec se v postopku restitucije sooči s posledicami svojega ravnanja, sprejme odgovornost za takšno ravnanje in poišče načine, s katerimi svojo napako popravi, oziroma se z oškodovancem dogovori za načine poravnave. V nasprotju s kaznovanjem restitucija poudarja pozitivno reševanje problemov.

Temeljna načela restitucije:

- Poravnava je smiselno povezana s povzročeno psihološko, socialno ali materialno škodo.
- Zahteva odločitev in napor tistega, ki je škodo povzročil.
- Oškodovanec obliko poravnave sprejme kot primerno nadomestilo povzročene škode.
- Spodbuja pozitivno vedenje, ne obrambnih vedenj kot kritika in kazni, ter poudarja vrednote.
- Ni kaznovalca, učenec ustvarjalno rešuje problem.

Ukrepi v postopku restitucije

V postopku restitucije ukrepi niso vnaprej določeni, potrebno jih je smiselno povezati s povzročeno:

- psihološko,
- socialno ali
- materialno škodo.

Povzročitelj škode se mora potruditi, da poišče rešitev, ki jo oškodovanec sprejme kot primerno nadomestilo povzročene škode.

Strokovni delavci proces restitucije predvsem spodbujajo, usmerjajo in spremljajo. Ta je končan, ko oškodovanec potrdi, da je zadovoljen s poravnavo, in ko povzročitelj tako na čustvenem kot na miselnem nivoju sprejme svoje ravnanje kot nekaj, kar je dolžan storiti, če prej z nepremišljenim ravnanjem povzroči kakršnokoli škodo. Cilj restitucije je, da učenci kritično razmišljajo o svojem vedenju in da sami popravijo posledice slabo premišljenih dejanj.

4.4 PROJEKTNE AKTIVNOSTI NA NIVOJU SOCIALNEGA SISTEMA

V tem šolskem letu bomo izvajali naslednje projektne aktivnosti:

- boj proti nasilništvu,
- sistematično razvijanje socialnih veščin, prostovoljno delo, vrstniško pomoč,
- navajanje na procese samovrednotenja, samokontrole in sprejemanja odgovornosti,
- zaščitništvo mlajšim in šibkejšim,
- poudarjanje in nagrajevanje zgledega vedenja učencev, pogovori o takem vedenju,
- izvajanje dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost.

Vsebine projektnih aktivnosti bodo vključene v:

- **razredne ure:**

- vrednote, s poudarkom na odnosih,
- izobraževalni cilji posameznikov, ki jih lahko dosežejo z največjim lastnim angažiranjem,
- motivacija,
- solidarnost in upoštevanje različnosti,
- ...

Razrednik bo dogajanje med učenci skrbno spremljal in se učinkovito odzival na probleme razreda in posameznikov.

- **tematske klepetalnice na predmetni stopnji:**
 - strokovne delavnice po posameznih predmetih ali predmetnih področjih,
 - ...
- **pouk** - vzpodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev:
 - pomen sprotnega dela,
 - medvrstniška pomoč pri pouku,
 - prevzemanje odgovornosti za svoje vedenje in sprejemanje omejitev življenja v skupnosti,
 - ustvarjalni koticiki v OPB,
 - ...
- **razširjeni preventivni program:**
 - delavnica o preprečevanju nasilja,
 - delavnica o nevarnostih odvisnosti,
 - posebni šolski projekti,
 - ...

4.5 VZPODBUJANJE SAMOVREDNOTENJA ALI SAMOPRESOJA

Posebne tematske razredne ure ali delavnice za vzpodbujanje samovrednotenja.

V. POHVALE, PRIZNANJA in NAGRADE

Pohvale so lahko ustne ali pisne.

Kadar se učenec ali več učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so lahko **ustno** pohvaljeni.

Pisne pohvale se podeljujejo za:

- prizadevnost ter doseganje vidnih rezultatov pri pouku, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole, torej pozitiven zgled v oddelku;
- prizadevnost ter doseganje vidnih rezultatov pri različnih dejavnostih izven pouka;
- doseganje vidnih rezultatov na šolskih športnih ali drugih tekmovanjih in srečanjih učencev z različnih področij znanja in delovanja;
- posebej prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti ali šolski skupnosti;
- spoštljiv odnos do odraslih in nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo;
- vzoren obisk pouka;
- kot pohvale za dobra dela;
- iz drugih razlogov, ki jih ravnatelj oz. učiteljski zbor šole ali razrednik in mentorji ocenijo kot primeren razlog za pisno pohvalo.

Priznanja se podeljujejo za:

- večletno prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri šolskem in izvenšolskem delu;
- doseganje vidnih rezultatov na raznih tekmovanjih in srečanjih, ki so organizirana za območje občine, regije in celotne države;
- večletno prizadevno sodelovanje in doseganje rezultatov pri raznih interesnih dejavnostih;
- doseganje vidnih rezultatov na športnih področjih, kjer učenci predstavljajo šolo;
- večletno prizadevno delo v oddelčni skupnosti, šolski skupnosti in šolskem parlamentu;
- ob drugih razlogih, ki jih ravnatelj oz. učiteljski zbor šole ali razrednik in mentorji ocenijo kot primeren razlog za podelitev priznanja.

Nagrade se podeljujejo učencem v obliki:

- pripomočkov, ki jih učenec lahko uporablja pri pouku ali drugih dejavnostih,
- knjižnih nagrad,
- drugih posebnih ugodnosti.

Nagrado lahko dobi posameznik, skupina učencev ali oddelčna skupnost.

VI. KRŠITVE IN VZGOJNI UKREPI

Vzgojni ukrepi so posledica kršitev šolskega reda in šolskih pravil. So strokovne odločitve, da se ukrep izvede. Odločitev je lahko individualna (učitelj) ali skupinska (konferenca).

Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanjem možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predloge za rešitev.

Vzgojni ukrepi/postopki so usmerjeni pedagoško strokovni postopki, ki se uporabijo pri ponavljajočih, pogostejših in obsežnejših kršitvah pravil šolskega reda. Uporabljajo se v primerih, ko učenec kljub predhodni vzgojni pomoči ne spremeni svojega vedenja, noče sodelovati ali pa zaradi različnih razlogov tega ni sposoben.

Učenec, ki ne izpolnjuje svojih dolžnosti, stori kršitev.

Kršitve so:

- zamujanje k uram pouka in drugim oblikam vzgojno-izobraževalnega dela,
- neopravičeni izostanki,
- malomarno opravljanje nalog pri dogovorjenih oblikah dežurstva,
- neprimerno obnašanje do učencev in delavcev šole (izzivanje, naslavljanje z neprimernimi izrazi, grožnje, sodelovanje v pretepu ipd.)
- neprimerno obnašanje učencev v šolskih prostorih in okolici šole,
- kajenje v šolskih prostorih ali na zunanjih površinah šole,
- poškodovanje in uničevanje izdelkov, opreme in stvari drugih učencev,
- malomarno ravnanje s šolsko lastnino,
- skrivanje tuje lastnine,
- neprimerno oblačenje,
- ponarejanje podpisov staršev,
- uničevanje in vsebinsko spreminjanje obvestil razrednika in drugih organov šole,
- neredno opravljanje domačih nalog in neredno prinašanje šolskih potrebščin,
- uporaba pirotehničnih sredstev v šoli, na zunanjih površinah šole ali na šolskih ekskurzijah,
- izsiljevanje drugih učencev ali delavcev šole,
- namerno poškodovanje in uničevanje šolske opreme, zgradbe ter stvari in opreme drugih učencev, delavcev ali obiskovalcev šole,
- popravljanje in vpisovanje ocen v šolsko dokumentacijo,
- uničevanje uradnih dokumentov ter ponarejanje podatkov in podpisov v uradnih dokumentih in listinah, ki jih izdaja šola,
- fizični napad na učenca, učitelja, delavca šole ali drugo osebo,
- ogrožanje življenja in zdravja učencev in delavcev šole,
- ponujanje, prodajanje ali uživanje alkohola, drog ter drugih psihoaktivnih sredstev v šolskih prostorih ali na zunanjih površinah šole in napeljevanje sošolcev k takemu dejanju,
- spolno nadlegovanje učencev ali delavcev šole.

Predlog za začetek postopka zaradi storjene kršitve lahko razredniku poda vsak delavec šole, starši ali učenec.

Razrednik razišče okoliščine domnevne kršitve, zbere dodatne informacije od morebitnih očitvidcev in se pogovori z učencem, tako da lahko le-ta pojasni vse o domnevni kršitvi. Če je na podlagi okoliščin mogoče sklepati, da bo po zaključku obravnave kršitve uporabljen eden od vzgojnih ukrepov se o tem razrednik posvetuje s svetovalno službo ali drugimi strokovnimi delavci šole.

Vzgojni ukrepi posredno pomagajo učencu spremeniti svoje vedenje. Vzgojni ukrep se oblikuje kot:

- pisna zahteva učečega učitelja s pisnim pojasnilom nastalega problema,
- sklep katerega od organov šole (razrednik, učiteljski zbor, ravnatelj),
- dogovor šole in staršev o določenem skupnem ravnanju,
- obveza učenca o določenem ravnanju ipd.

Vzgojni ukrepi se dokumentirajo kot:

- zaznamki v obstoječi dokumentaciji (dnevnik),
- zapisi določenih služb oz. organov ali pa
- zapisniški sklepi učiteljske konference.

Vzgojni ukrepi:

- povečan nadzor nad učencem v času, ko je v šoli, a ne pri pouku;
- kadar učenec s svojim vedenjem onemogoča izvajanje pouka in so bili opravljeni že vsi drugi vzgojni ukrepi za omilitev tega vedenja, lahko učitelj učencu odredi, da ta zapusti pouk. Učenec v tem času pod nadzorom strokovnega delavca, ki ga določi ravnatelj, ali opravlja šolsko delo ali pa se z njim pogovori o problemu in vedenju, zaradi katerega ni pri pouku. Učitelj, ki je učencu ukazal, naj odide od pouka, mora še isti dan opraviti z njim razgovor in se dogovoriti o pravilih vedenja v prihodnje.
- redni, vsakodnevni in vnaprej določeni stiki s strokovnim delavcem (razrednik, svetovalni delavec, učitelj) za razgovor o dogajanju in doživljanju v šoli;
- vsakodnevni ali tedenski kontakti s starši in poročanje o otrokovem vedenju v šoli;
- ukinitve nekaterih pravic učencu s pridobljenim statusom zaradi kršitev šolskih pravil;
- zadržanje na razgovoru po pouku v zvezi z reševanjem problemov v soglasju s starši;
- vabilo na razgovor skupaj s starši;
- v primerih izvajanja pedagoškega procesa izven šole lahko šola za učence, ki z neupoštevanjem navodil lahko povzročijo ogrožanje svoje varnosti in varnosti drugih, priskrbi posebno spremstvo strokovnega delavca. V primerih, ko pa to ni možno, pa poskrbi za nadomestni vzgojno-izobraževalni proces v šoli;
- začasen odvzem naprav ali predmetov;
- premestitev v drugo šolo - prešolanje.

Učencu in njegovim staršem pojasnimo razloge za takšno odločitev, obliko in trajanje ukrepa in načine, s katerimi bomo preverili, ali je ukrep učinkoval.

V primerih, ko to ni mogoče (npr. odstranitev učenca od šolske ure), se razgovor opravi čim prej, ko je mogoče, praviloma še isti dan. Vzgojni ukrep je za učenca in njegove starše obvezujoč in se mu morajo podrediti.

6.1 Povečan nadzor nad učencem v času, ko je v šoli, a ne pri pouku, medtem ko čaka na drugo dejavnost po urniku. Nadzor je potreben, če učenec pogosto krši hišni red in pravila šolskega reda in bi med čakanjem lahko izpeljal neprimerno dejanje ali povzročil škodo ali ima prepoved približevanja določenemu učencu, seveda v okvirih, ki jih določa nujnost zadrževanja v istih prostorih.

6.2 Odstranitev učenca od pouka je možna, kadar učenec s svojim vedenjem onemogoča normalno izvedbo pouka kljub predhodnim pogovorom, dogovorom in opozorilom. Namen tega je vzdrževanje jasno postavljenih meja in sprejemljivega vedenja, omogočanje resnega sodelovanja učenca in učitelja pri reševanju problema, oziroma omogočanje nemotenega učenja drugih učencev v oddelku ali učni skupini. Učenec v času odstranitve opravlja delo pod nadzorom strokovnega delavca, ki ga določi ravnatelj. V primeru odstranitve učenca od pouka mora učitelj z njim opraviti razgovor še isti dan. Skupaj analizirata nastali položaj in se dogovorita o nadaljnjem sodelovanju.

6.3 Redni in vnaprej določeni stiki s strokovnim delavcem, ki spremlja učenčevo ravnanje in se odziva na probleme posameznika in oddelčne skupnosti in mu pri tem pomaga s svetovanjem.

6.4 Pogostejši prihodi staršev v šolo in razgovor z učencem in strokovnim delavcem o dogajanju in doživljanju v šoli.

6.5 Ukinitve nekaterih pravic učencu s pridobljenim statusom in ugodnostmi, ki jih šola nudi učencem, zaradi kršitev šolskih pravil.

6.6 Zadržanje na razgovoru po pouku v zvezi z reševanjem problemov, ki jih učenec povzroča med poukom. Učitelj zadrži učenca po pouku zaradi razgovora s predhodnim soglasjem staršev.

6.7 Vabilo na razgovor skupaj s starši: učenec je vabljen na razgovor k strokovnim delavcem, da poiščejo rešitev njegovih problemov.

6.8 Dodatno spremstvo ali posebej organiziran nadomestni **vzgojno-izobraževalni proces v šoli**.

V primerih izvajanja pedagoškega procesa izven šole lahko šola poskrbi za posebno spremstvo strokovnega delavca za učence, ki z neupoštevanjem navodil lahko povzročijo ogrožanje svoje varnosti in varnosti drugih. V primerih, ko pa to ni možno, pa poskrbi za nadomestni vzgojno-izobraževalni proces v šoli.

6.9 Začasen odvzem naprav ali predmetov, s katerim učenec ogroža varnost ali onemogoča nemoteno izvedbo pouka. O takem odvzemu strokovni delavec, ki je predmet odzvel, še isti dan obvesti starše učenca, ki odvzeti predmet v šoli tudi prevzamejo.

6.10 Prešolanje učenca v drugo šolo

Šola lahko vključi ali prešola učenca v drugo šolo:

- v soglasju s starši ali
- na zahtevo staršev ali
- brez soglasja staršev.

6.10.1 S soglasjem ali na zahtevo staršev

Šola lahko vključi učenca v drugo šolo v soglasju ali na zahtevo staršev, če je to potrebno iz:

- učnih ali
- vzgojnih razlogov.

Z vključitvijo mora soglašati šola, v katero se učenec vključuje.

6.10.2 Brez soglasja staršev

Šola lahko iz vzgojnih razlogov prešola učenca na drugo šolo brez soglasja staršev:

- če so kršitve pravil šole takšne narave, da ogrožajo življenje ali zdravje učenca oziroma življenje ali zdravje drugih ali
- če učenec po treh vzgojnih opominih v istem šolskem letu in kljub izvajanju individualiziranega vzgojnega načrta onemogoča nemoteno izvajanje pouka ali drugih dejavnosti, ki jih organizira šola.

Če se učenca prešola brez soglasja staršev, si šola pred odločitvijo o prešolanju učenca na drugo šolo pridobi mnenje centra za socialno delo ter soglasje šole, v katero bo učenec prešolan, glede na okoliščine pa tudi mnenje drugih institucij.

Z vključitvijo mora soglašati šola, v katero se učenec vključuje. Šola staršem vroči odločbo o prešolanju, v kateri navede tudi ime druge šole ter datum vključitve v to šolo.

Učence s posebnimi potrebami iz prvega odstavka 12. člena Zakona o osnovni šoli je mogoče vključiti v drugo osnovno šolo na podlagi odločbe o usmeritvi.

VII. VZGOJNI OPOMIN

Učencu se lahko izreče vzgojni opomin, kadar krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi ali akti šole in ko vzgojne dejavnosti oziroma vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena.

7.1 Vzgojni opomin

Vzgojni opomin šola izreče za kršitve, ki so bile storjene v času pouka, na dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalne dejavnosti ter drugih dejavnosti, ki so opredeljene v:

- letnem delovnem načrtu,
- hišnem redu,
- pravilih šolskega reda in
- drugih aktih šole,

v primeru, ko vzgojne dejavnosti oziroma vzgojni ukrepi, določeni z vzgojnim načrtom in pravili šolskega reda, niso dosegli namena.

V posameznem šolskem letu lahko učiteljski zbor izreče učencu vzgojni opomin največ trikrat. Če je bil učencu izrečen drugi vzgojni opomin v šolskem letu, mora šola obvestiti starše o tem, da lahko učenca po izrečenem tretjem vzgojnem opominu prešola na drugo šolo brez soglasja staršev, če:

- učenec po treh vzgojnih opominih v istem šolskem letu in kljub izvajanju individualiziranega vzgojnega načrta onemogoča nemoteno izvajanje pouka ali drugih dejavnosti, ki jih organizira šola.

7.2 Individualizirani vzgojni načrt

Šola za učenca, ki mu je bil izrečen vzgojni opomin, najkasneje v desetih delovnih dneh od izrečenega opomina pripravi individualizirani vzgojni načrt, v katerem opredeli konkretne vzgojne dejavnosti, postopke in vzgojne ukrepe, ki jih bo izvajala. Pri pripravi individualiziranega vzgojnega načrta lahko sodelujejo tudi starši učenca.

Šola spremlja izvajanje individualiziranega vzgojnega načrta.

7.3 Prešolanje v drugo šolo

V skrajnem primeru je posledica treh izrečenih vzgojnih opominov premestitev učenca v drugo šolo brez soglasja staršev. Odločitev o tem mora biti podprta s strokovnimi mnenji sodelujočih institucij.

Če se učenca prešola brez soglasja staršev, si šola pred odločitvijo o prešolanju učenca na drugo šolo pridobi mnenje:

- centra za socialno delo,
- soglasje šole, v katero bo učenec prešolan,
- glede na okoliščine pa tudi mnenje drugih institucij.

Za učenca, ki se prešola na drugo šolo, individualizirani vzgojni načrt pripravi ta šola.

VIII. OBLIKE SODELOVANJA S STARŠI

Delavci šole, učenci in starši oziroma skrbniki razvijajo vzajemni sodelovalni odnos na vzgojnem področju. Vzajemno sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole, različnih vzgojno-izobraževalnih dejavnostih, oblikovanju vzgojnega koncepta šole, oblikovanju akcij za izvajanje preventivnih vzgojnih dejavnosti, svetovanju in usmerjanju, povrnitvah škod (npr.: restitucija). Redno in kvalitetno sodelovanje šole s starši je predpogoj za učinkovito dejavnost šole.

Vključujejo se v reševanje problemov, ki jih imajo:

- njihovi otroci ali skupina otrok,
- kadar njihovi otroci ali skupina otrok kršijo pravila šole – kodeks ravnanja.

V posameznih primerih, ko se starši oziroma skrbniki ne vključujejo v reševanje problemov, povezanih z njihovimi otroki, ali jih zanemarjajo, šola izvede obisk strokovnega delavca (razrednik in svetovalni delavec) na domu s soglasjem staršev. Cilj obiska je sprejetje dogovora o medsebojnem sodelovanju in vzajemnih odgovornostih.

V reševanje problemov se lahko vključujejo zunanje institucije: centri za socialno delo, svetovalni centri in ostale pristojne institucije.

Zato bomo poleg običajnih oblik sodelovanja (roditeljski sestanki, govorilne ure) spodbujali:

- medsebojno komunikacijo staršev,
- se skupaj z njimi odločali o prioritarnih nalogah,
- jih sproti obveščali o osebnem razvoju pa tudi kritičnih stvareh, ki zadevajo njihovega otroka, in v primerih, da otrok zaradi manj primernih vedenjskih vzorcev potrebuje posebno socialno psihološko pomoč.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da je potreben daljši in poglobljen razgovor o otrokovem vedenju ali težavah v šoli, starše povabimo na razgovor v šolo. Na razgovor lahko povabimo tudi drugega strokovnega delavca šole. V primerih, ko šola ne more zagotoviti sodelovanja staršev ali oceni, da gre pri posameznih otrocih za zanemarjanje, bo šola poiskala pomoč in tudi sodelovala z drugimi institucijami psihosocialne pomoči.

Starše bomo obveščali o dogodkih, ki zadevajo njihovega otroka :

- ustno,
- po telefonu ali
- pisno.

Po telefonu, kot nujno obvestilo, bomo starše obvestili o dogodkih, ki zadevajo:

- poškodbo njihovega otroka,
- večjo materialno škodo,
- težje kršitve šolskega reda, ki posredno ali neposredno zadevajo njihovega otroka.

Oblike sodelovanja:

- predavanja,
- šola za starše,
- zbiralne akcije,
- dnevi odprtih vrat,
- šolske prireditve,
- razstave,
- skrb za čisto okolje ...

IX. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE

Vzgojni načrt osnovne šole Bistrica je temeljni dokument za delo. Z njegovo realizacijo bomo uresničevali cilje iz 2. člena ZOŠ.

Naloge se bodo med letom tudi dopolnjevale s sklepi strokovnih organov šole, okrožnicami in navodili Ministrstva za šolstvo in šport, Zavoda RS za šolstvo in šport ter s sklepi ustanovitelja.

Za realizacijo vzgojnega načrta so odgovorni vsi delavci šole.

Nosilci posameznih zadolžitvev:

- **SVET ŠOLE:** Sprejme **vzgojni načrt** in poročilo o samoevalvaciji šole.
- **UČITELJSKI ZBOR:** Opravlja vzgojno-izobraževalni proces, oblikuje analize in smernice za nadaljnje delo.
- **RAZREDNIKI:** So odgovorni za vzgojno in ostalo delo v svojem oddelku.
- **STARŠI:** Sodelujejo pri pripravi in oblikovanju vzgojnega načrta in soustvarjanju šolske klime.
- **RAVNATELJ:** Uresničuje, spremlja, zagotavlja in ugotavlja kakovost s samoevalvacijo.

Koncept Vzgojnega načrta OŠ Bistrica je bil potrjen:

- na rednem sestanku učiteljskega zbora dne 2009.

- na redni ... seji sveta staršev dne 2009.

- na redni seji sveta šole 2009.

Predsednik TIM-a

Ravnatelj

mag. Štefan Žun